

Претпостављам да је мало ко у Подгорици очекивао да ће „једногласна одлука Владе Црне Горе“, односно Мила Ђукановића лично, да призна независност Косова наићи на овако жестоку реакцију у Србији. Заправо, тешко је уопште замислити да више било шта, а поготово било шта у вези са Косовом, може озбиљно уморити српско јавно мњење, увелико огуллало и анестезирано што вазда новим политичким ударцима и економским недаћама, а што континуираним деловањем силних спин доктора и стручњака за специјалне медијске операције.

Али, опет, вест из Подгорице истински је, макар и на кратко, потресла Србију и изазвала једнодушну сагласност у осуди Ђукановићевог потеза од стране политичке елите, грађана и медија, сагласност на какву смо овде готово већ заборавили. У ствари, прва, „коллатерална“ корист од овог иначе срамног геста званичне Подгорице могло би бити управо то што се показало да је чак и у овој и оваквој Србији још увек могућ некакав консензус, као и то да ипак, упркос свему, као земља и народ, можда још нисмо сасвим пропали и постали потпуно равнодушни према Косову и неправдама које нам се чине.

Чак и ако оставимо по страни можда мало преемотивну, али у основи тачну констатацију министра Јермића да црногорско признање Косова представља „нож у леђа“ Србији, нема никакве сумње да је тај потез, очигледно темпиран тако да само дан након српског дипломатског успеха у Генералној скупштини УН и Србији и онима који је подржавају покаже релативност и ограниченост тог постигнућа, као и то колико тренутни светски хегемон генерално (не) хаје за одлуке Уједињених нација и води рачуна о међународном праву. Црна Гора је, на пример, Косово могла признати и неколико дана раније. То би, наравно, из угла Србије гледано, и даље био разлог за жаљење, осуду и незадовољство, али не би имало овај ефекат – политичко дезавуисање одлуке Генералне скупштине и пластично показивање Србији колики је реални домет њене њујоршке победе. Зато Ђукановићевој Црној Гори није остављено чак ни онолико маневарског простора колико има једна Самоа – о Португалији да и не говоримо. Не, управо Црна Гора и Македонија, наши потенцијални савезници, најближи суседи и браћа, и вероватно прве следеће жртве великоалбанског национализма, морали су извршити тај и по себе и нас понижавајући чин.

И ту долазимо до другог (или можда првог) разлога за овако унисону осуду црногорског потеза. Он, наиме, није само директно противан међународном праву, добрим

дипломатским обичајима и српским националним интересима – на те ствари смо већ навикли и оне, нажалост, углавном не побуђују оволике реакције српског јавног мњења. Али, Ђукановићев потез је овога пута био директно уперен и против интереса српске власти и представљао је директно дезавуисање вишемесечних напора министра Вука Јеремића и председника Бориса Тадића који су од изгласавања резолуције у Генералној скупштини УН начинили окосницу своје „косовске“ и спољне политике. Другим речима, црногорско признање Косова само дан после гласања у Уједињеним нацијама, дакле, није било само „нож у леђа Србији“, нити само „пуцањ у међународно право“, него и директан шамар у лице Борису Тадићу, интересима Демократске странке и „коалицији за европску Србију“ – а то се онда већ мало теже прашта и завређује најоштрију реакцију.

Зато се стиче утисак да је одлука Црне Горе о признању Косова српској политичкој елити пала теже него својевремена одлука о напуштању државне заједнице са Србијом. На хронично завађеној и подељеној српској политичкој сцени, ономе су се неки чак и радовали – било зато што нису волели Црногорце, било зато што су мрзели српску владу која је, истина, на један доста траљав начин, ту заједницу са Црном Гором покушавала да сачува. Остали су били мање-више равнодушни, а нарочито демократе којима је све то око очувања заједничке државе било помало „ни из џепа ни у џеп“. Уосталом, остало је забележено како је председник Тадић одмах након црногорског референдума, још пре проглашења званичних резултата које је опозиција жестоко и аргументовано оспоравала, одјурio у Подгорицу да честита државу Ђукановићу, Вујановићу и осталим црногорским „суверенистима“. Можда је и тада, међу ојађеним про-српским црногорским гласачима и лидерима, неко тај Тадићев потез и хитрину могао сматрати забијањем „ножа у леђа“?

И тако стижемо до последњег фактора у овој актуелној српско-црногорској заврзлами. На Црногорце смо се толико и тако сложено наљутили зато што нам се чини да на њих смемо да се љутимо, па и да их због онога што су учинили чак и малчице казнимo. И није да у томе нисмо у праву, али је ипак помало бедно да се толико трсимо, па и иживљавамо пред млађим братом када нисмо имали храбрости, снаге или воље да барем нешто од тог праведног – и оправданог – гнева усмеримо према правим кривцима и онима који су се о нас заправо огрешили. И који су, уосталом, Црну Гору и натерали да, много понизивши себе, мало понизи и нас. То се стручно зове „померена агресија“, а у конкретном случају није много више од обичног лицемерја.

Није ли позивање на „реалност“, „прагматизам“ и „објективне међународне околности“ сво ово време била омиљена мантра и наших домаћих евро-атлантиста коју је Мило Ђукановић сада само поновио?

Ако нам нису сметали „њихови“ амбасадори, ако смо им допустили да нам воде политику и кроје владу, ако смо управо донели одлуке о повратку наших амбасадора у земље које су у претходном периоду признале Косово, онда нам Црногорци заиста ништа нису криви. Сем што су својим јадом показали како смо и ми тек једва нешто мало бољи. А можда и нисмо.